

《本草備要》

A gyógynövények teljes és alapvető ismertetése (Bencao beiyao)¹

清 汪昂

(Qing) Wang Ang

草部七

[Gyógy]füvek 7. rész

冬蟲夏草

Télen rovar, nyáron [gyógy]fü²

保肺、已勞嗽。甘平。保肺益腎，止血化痰，已勞嗽。四川嘉定府所產者最佳，冬在土中，形如老蠶，有毛能動，至夏毛出土上，連身俱為草，若不取，至冬則復化為蟲。

A tüdőt segíti, csökkenti a kimerültséget és a köhögést. [Íze] édes, [jellege] semleges. A tüdőt védi, a vesét erősíti. Elállítja a vérzést, oldja a váladékot, megszünteti a köhögést. A Sichuan tartomány Jiading prefektúrájában³ termesztett [példányok] a legkiválóbb[ak]. Télen a földben van. Az alakja olyan, mint egy öreg selyemhernyó, szőrös és mozog. Nyárra a szőr[höz hasonló gombafonala]⁴ kibújik a földből [és továbbra is] a testhez csatlakozva teljesen fűvé alakul. Ha nem szedik le, télre visszaalakul rovarrá.⁵

1 Wang Ang (汪昂, 1615–1695) híres Qing-kori (1644–1912) orvos. A mű 1694-ben jelent meg 8 kötetben. A tibeti forrásokat leszámítva ismereteink szerint az első kínai orvosi mű, amely a *Cordyceps sinensis*-t említi.

Az itt közölt szöveg fordítása kínai eredetiből készült, ez az első magyar nyelvű megjelenés.

2 használata/ismerete a tibeti gyógyászatból került a hagyományos kínai gyógyászat természetes (gyógy)szerei közé. Tibeti neve: dbyar rtswa dgun 'bu, lat. *Ophiocordyceps sinensis* (Berk.) G.H. Sung, J.M. Sung, Hywel-Jones & Spatafora, korábban: *Cordyceps sinensis* (Berk.) Sacc. Magyar neve: kínai hernyógomba

3 Jiading-prefektúra (嘉定府), a déli Song-dinasztia (1127–1279) kora óta a mai Sichuan tartomány (四川省) területén elterülő közigazgatási egység, többek közt a Le-hegyet, az Emei-hegyet és számos várost foglalt magában.

4 az írásjegy (毛, máo) szőrt, illetve bármilyen, szőrhöz hasonló dolgot, jelen esetben gombafonalat jelent.

5 az itt ismertetett népi megfigyelés téves értelmezése miatt kaphatta a gomba a ma is használt tibeti és kínai nevét.